

सामाजिक वनीकरण- वनीकरणाद्वारे सागरी
किनारपट्टीचे संरक्षण या योजनेकडिता प्रशासकीय
व वित्तीय मान्यता (सन २००७-०८)

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एसएलएफ-२००७/प्र.क्र.९८/जल-१२,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : १७ सप्टेंबर, २००७.

वाचा :-

- १) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-१०९६/प्र.क्र.८४/जल-११,
दि.३० ऑगस्ट, १९९६
- २) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-१८/०१/प्र.क्र.२०६/जल-१२,
दि.१८ डिसेंबर, २००१
- ३) वित्त विभाग, शासन निर्णय संकीर्ण १००६/प्र.क्र.१३१/कोषा-प्रशासन-५, दिनांक १५ मे, २००७
- ४) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. खर्चीन १००७/प्र.क्र.१४/अर्थोपाय, दिनांक २ जून, २००७
- ५) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-२००७/प्र.क्र.३३/जल-११,
दि. ६ जून, २००७
- ६) संचालक, सामाजिक वनीकरण, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र.कक्ष १/ सागरी/
नबा/४५/०६-०७/६०९, दि.२१ मे २००७.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र राज्याला ७२० कि.मी. लांबीचा समुद्र किनारा लाभलेला असून समुद्र किना-याजवळ वालुकामय क्षेत्राचे एक आगळे सौंदर्य व पर्यटनाच्या दृष्टीने महत्त्व आहे. दरवर्षी पावसाळ्यात समुद्राच्या पाण्याच्या लाटांमुळे किंवा भरतीच्या वेळी येत असलेल्या उधाणामुळे या वालुकामय क्षेत्राची ब-याच मोठ्या प्रमाणावर धूप होते व वाळू वाहून जाते. समुद्र किना-यावरील वालुकामय पट्टीचे धूपीपासून संरक्षण व्हावे म्हणून त्या क्षेत्रामध्ये वृक्ष लागवड करणे जरूरीचे आहे. समुद्र किनारी आतापर्यंत केलेल्या रोपवनांचा अनुभव लक्षात घेऊन सुरुच्या झाडांची लागवड केल्यास वालुकामय जमिन धरून ठेवण्याच्या त्याच्या क्षमतेमुळे जमिनीची धूप थांबण्यास मदत झाल्याचे दिसून आले आहे व किनारपट्टीवरील गावांचे मोठ्या प्रमाणावर संरक्षण झाले आहे. वनीकरणाद्वारे सागरी किनारपट्टीचे संरक्षण ही योजना संदर्भाधीन दि.३० ऑगस्ट, १९९६ च्या शासन निर्णयान्वये सन १९९६-९७ पासून सन २००१-२००२ पर्यंत राबविण्यात येत होती. दहाव्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीत सदर योजना कार्यान्वित नव्हती. सागरी किनारपट्टीच्या संरक्षणासाठीच्या उपाययोजनांच्या बाबींचा पुनः विचार करून वनीकरणाद्वारे सागरी किनारपट्टीचे संरक्षण करण्याच्या या योजनेतर्गत किनारपट्टीलगत सुरु वृक्षांची लागवड करण्याची योजना सन २००७-०८ मध्ये राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सामाजिक वनीकरणांतर्गत वनीकरणाद्वारे सागरी किनारपट्टीचे संरक्षण ही योजना सन २००७-०८ या वित्तीय वर्षापासून पुढे चालू ठेवण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सन २००७-०८ या वित्तीय वर्षात सामाजिक वनीकरण विभागांतर्गत वनीकरणाद्वारे सागरी किनारपट्टीचे संरक्षण या योजनेकरिता रु.३०.०० लक्ष इतकी अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यात आलेली आहे. सदर तरतूदीतून शासनाकडून वितरीत झालेल्या निधीच्या मर्यादेतच वनीकरणाद्वारे सागरी किनारपट्टीचे संरक्षण या कार्यक्रमाला खर्च करण्यात येईल, या अटीच्या अधिन राहून सन २००७-०८ या आर्थिक वर्षात प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. हा खर्च करण्यास संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आह्वान व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच त्याचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. सदर योजने अंतर्गत होणारा खर्च खाली नमूद केलेल्या लेखाशिर्षाखाली सन २००७-०८ च्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

"मागणी क्र. एल-३, २४०६ वनीकरण व वन्यजीवन (०४)(०५) वनीकरणाद्वारे सागरी किनारपट्टीचे संरक्षण (२४०६ २३१२) योजनांतर्गत दत्तमत- ३३ अर्थसहाय्य"

३. या योजनेचा मुख्य उद्देश, समुद्र किना-यावरील धूप कमी करण्यासाठी समुद्र किनारी सुरु वृक्षांची लागवड करण्याचा असून राज्यातील समुद्रालगत असलेल्या ठाणे, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांमध्ये या योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे. ठाणे जिल्ह्यामध्ये १४ हेक्टर आणि रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांमध्ये प्रत्येकी १० हेक्टर याप्रमाणे एकूण ४४ हेक्टर क्षेत्रामध्ये सुरु वृक्षांची लागवड करण्याचे उद्दिष्ट या योजनेखाली आहे.

४. संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी कृती आराखडा तयार करून मार्गदर्शक सूचना तात्काळ निर्गमित कराव्यात व त्याची प्रत शासनास पाठवावी.

५. वर नमूद केल्याप्रमाणे या योजनेअंतर्गत समुद्र किना-यालगत असलेल्या ग्रामपंचायतीच्या व ग्रामस्थांच्या सल्ल्याने रोपवून आराखडा तयार करून किना-याच्या सामुहिक व खाजगी जमिनीवर सुरु वृक्षांची लागवड सामाजिक वनीकरण संचालनालयामार्फत करण्यात यावी. या योजनेअंतर्गत रोपे लागवडीसाठी सध्या विहित असलेल्या मापदंडानुसार दर विचारात घेऊन कार्यवाही करण्यात यावी.

६. सदर निधीसाठी नियंत्रक अधिकारी हे संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे राहतील. त्यांनी सदरचा निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीमध्ये दर्शविल्यानुसार खर्च करावा. सदरहू निधीपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची नियंत्रक अधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. उपरोक्त निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करून त्याची प्रत शासनास पाठविण्यात यावी. सदरहू कार्यक्रमाची अंमलबजावणी प्रचलित अटीच्या व शर्तीच्या अधिन राहून करण्यासाठी आवश्यक मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात याव्यात राबविण्यात आलेल्या कार्यक्रमाचा व झालेल्या खर्चाचा तपशील संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दर महिन्याच्या पाच तारखेपर्यंत शासनास न चुकता सादर करावा.

७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचा शासन निर्णय संकीर्ण १००६/प्र.क्र.१३१/कोषा-प्रशासन-५, दिनांक १५ मे, २००७ आणि परिपत्रक क्र. खर्चनि १००७/प्र.क्र.१४/अर्थोपाय, दिनांक २ जून, २००७ अन्वये दिलेल्या अधिकारानुसार आणि प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तिनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक २००७०९१७१३०१३९००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भि. य. मंता)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

संचालक, सामाजिक वनीकरण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, कोकण ठाणे.

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई

महालेखापाल, (लेखापरिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर,

जिल्हा कोषागार अधिकारी, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग

कार्यासन अधिकारी, व्यय-१५, अर्थसंकल्प ३ व ४, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

कार्यासन अधिकारी, कार्यासन क्र.१४३२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

कार्यासन अधिकारी कार्यासन क्र.जल-११, जल-१३, ग्रा.वि.व ज.सं.वि., मंत्रालय, मुंबई-३२ / निवडनस्ती/जल-१२.